

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Збірник наукових праць
ПЕРСПЕКТИВА**

**Випуск 34
2020**

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 34

Херсон – 2020

УДК 630

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти агрономічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету "Перспектива".

Редакційна колегія

АВЕРЧЕВ О.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
БАЗАЛІЙ В.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
МАРКОВСЬКА О.Є.	– доктор с.-г. наук, професор;
МРИНСЬКИЙ І.М.	– кандидат с.-г. наук, доцент;
РУДІК О.Л.	– доктор с.-г. наук, доцент

У збірнику представлено 32 наукові роботи здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів, виконаних під керівництвом викладачів університету. Їх доповіді були заслухані на тематичних секціях наукової конференції агрономічного факультету та запропоновані до друку.

Рекомендовано до друку методичною комісією агрономічного факультету (протокол № від « » жовтня 2020 року).

Матеріали збірника призначені для фахівців у галузі «Агрономія»
Матеріали надруковані в авторській редакції.

Перспектива : збір. наук. праць ХДАЕУ. - Херсон: РВВ ХДАЕУ - 2020.
Вип. 34. – 94 с.

УДК:634.8

БУР'ЯНИ КУЛЬТУРФІТОЦЕНОЗІВ

Шевченко О. А. – здобувач вищої освіти першого рівня АФ ХДАЕУ

Минкіна Г. О. – кандидат с.-г. наук, доцент ХДАЕУ

Постанова проблеми. Основним джерелом сировини для хіміко-фармацевтичної промисловості й аптек є види дикорослих лікарських рослин, яких тільки у флорі кожної області України біля 450 видів або 24,5 % від загальної кількості бур'янів. У той же час на антропогенно порушених територіях трапляється багато видів лікарських рослин, які використовує офіційна й народна медицина й перед усім заносні адвентивні види.

Стан вивчення проблеми. Значну частину видів, які використовують у медицині складають сегетальні й рудеральні бур'яни. Нерідко, в зв'язку з широким використанням бур'янів, як лікарських рослин, та збільшенням потреб у лікарській сировині їх впроваджують у культуру, створюють з них штучні агропопуляції або збирають у посівах сільськогосподарських культур.

Даних же про видовий склад бур'янів з лікарськими властивостями, потенційні запаси лікарської сировини, поширення та рясність недостатньо, у зв'язку з чим і виникла необхідність цієї роботи.

В посівах сільськогосподарських культур та міжсегетальних ектопах, придатних для збирання лікарської сировини, траплялося, що найменше 112 видів лікарських рослин.

Першочерговий інтерес представляють види, які здавна знаходять широке застосування в науковій та народній медицині і, що важливо, мають значні сировинні запаси. Останніми роками спостерігається тенденція до зростання рівня забур'яненості польових культур такими лікарськими видами як амброзія палинолиста, фіалка польова, ромашка аптечна, городніх та кормових культур – хвоц польвий, подорожник великий, тощо.

Нерідко на сильно забур'янених полях ці види були домінуючими й надавали травостою білий, жовтий, синій та інші аспекти.

Значна частина видів лікарських рослин траплялася виключно або переважно в агрофітоценозах чи інших антропогенно порушених фітоценозах. Наприклад, види родів лутига, нетриба, пуртулак, тощо.

Приймають участь у формуванні штучних фітоценозів та полезахисних лісосмуг такі багаторічні та дворічні лікарські рослини як пижмо звичайне, щавель кінський, лопух великий, кульбаба лікарська, пирій повзучий, гравілат міський, тощо. Чисельність рослин залежно від едатоїв коливалася в межах від 1 – 2 до 20 – 30 шт./м² і більше, а сира маса їх у різні періоди вегетації та за роками досліджень змінювалася від 200 до 3100 г/м².

До того ж, у зв'язку зі зменшенням обсягів застосування пестицидів, збільшенням площ перелогів і кинутих земель та луків, забур'яненість усіх сільськогосподарських угідь підвищилася в 1,2 – 2,5 разів. Ці обставини створюють умови для освоєння ресурсів лікарських рослин та суттєвого збільшення їх заготівель. За розрахунками загальні запаси сировини вище наведених видів коливалися в межах від 180 до 4600 кг/га. До того ж біологічні й експлуатаційні запаси лікарської сировини їх, на відміну від рослин природних фітоценозів, співпадають, а вилучення їх з посівів поряд з задоволенням потреб вітчизняної фармакології в лікарській сировині буде перешкоджати подальшому поширенню бур'янів, бо основним способом розмноження більшості з них є насіннєвий.

Одним із перспективних шляхів організації заготівлі лікарської сировини в сучасних умовах є організація невеликих ліцензованих груп заготівельників, які б працювали на умовах самофінансування за договорами з аптеками та господарствами. З однієї сторони це забезпечить високу якість зібраної сировини, а з іншої – знищення ряду небезпечних бур'янів та раціональне використання рослин природних фітоценозів.

Висновки. В антропогенно порушених фітоценозах трапляється 112 видів лікарських рослин, 47 з яких використовуються науковою медициною. Загальні запаси лікарської сировини тільки в кожній області перевищують 3,2 – 9,0 тис. тонн. Вилучення їх з посівів може задовольняти потреби вітчизняної фармакології та перешкоджати поширенню бур'янів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Курдюкова О. М. Бур'яни як лікарські рослини у складі культурфітоценозів / О. М. Курдюкова // Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології. – 2009. – Вип. 4 (91). – С. 42–47.
2. Шретер А. И, Семенюк Н. В., Зайко Л. Н. Оценка природных ресурсов лекарственных растений Севера России // Четверта міжнародна конференція з медичної ботаніки. Тези доповідей. – К., 1997. – С. 132 – 134.
3. Сербін А. Г., Сіра Л. М., Слободянюк Т. О. Фармацевтична ботаніка. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 488 с.
4. Ремненс С. Особенности выращивания пустырника волосистого на суглинистой почве // Четверта міжнародна конференція з медичної ботаніки авриненко И. А., Ткаченко К. Г. Реакция лекарственных растений на антропогенное воздействие // Четверта міжнародна конференція з медичної ботаніки. Тези доповідей. – К., 1997. – С. 154 – 155.ки. Тези доповідей. – К., 1997. – С. 300 – 302.

СЕКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ТА МЕХАНІЗАЦІЇ

УДК:65.011.47

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бабич С.А. – здобувач вищої освіти першого рівня АФ ХДАЕУ

Іванів М. О. – кандидат с.-г. наук, доцент ХДАЕУ

Постановка проблеми. Слід розуміти, для функціонування будь якого підприємства, керівники якого повинні використовувати такі методи та технології виробництва, які є найбільш ефективними і практичними. Тобто, забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства, залежить від високоякісної інноваційної продукції, удосконалення існуючих та впровадження нових прогресивних технологій.

Стан вивчення проблеми. Процес нагромадження і практичної реалізації нових наукових і технічних знань можна тлумачити “НТП” - наука-техніка-виробництво. Цей процес охоплює декілька стадій:

фундаментальні теоретичні дослідження;

прикладні науково-дослідні роботи;

дослідно-конструкторські розробки;

освоєння технічних нововведень;

нарощування виробництва нової техніки до потрібного обсягу, та її застосування протягом певного періоду;

техніко-економічне, екологічне й соціальне старіння виробів, їхня постійна заміна новими, ефективними зразками.

Планування технічного розвитку та організація виробництва повинні мати у своєму складі такі питання:

Введення прогресивної технології, механізації та автоматизації виробництва включає заходи впровадження прогресивних технологічних процесів, нового високорозвинутого устаткування, комплексної механізації й автоматизації виробництва або модернізації діючого устаткування.

Підвищення якості продукції, що випускається чи створення нових видів продукції, забезпечують заходи щодо створення й освоєння випуску нових, зняття з виробництва застарілих видів продукції та підвищення якості продукції, що випускається, її модернізації, та підготовка продукції до сертифікації, розробка і впровадження нових прогресивних стандартів і технічних умов.

Впровадження прогресивної організації праці включає заходи щодо вдосконалення поділу та кооперації праці, організації й обслуговуванню робочих місць, впровадженню передових методів та прийомів праці, вдосконалення нормування й оплати праці.

Завданням регулювання науково-технічної діяльності є створення оптимального механізму поєднання ринкових і державних важелів

ЗМІСТ	
СЕКЦІЯ БОТАНІКИ ТА ЗАХИСТУ РОСЛИН	4
ЗОЛОТИСТА КАРТОПЛЯНА НЕМАТОДА GLOBODERA ROSTOCHNENSIS	4
Бакін М.О. Макуха О.В.	
МИШОВИДНІ ГРИЗУНИ – НЕБЕЗПЕЧНІ ШКІДНИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ	6
Варакін В.О. Урсал В.В.	
ПІВДЕННОАМЕРИКАНСЬКА ТОМАТНА МІНУЮЧА МІЛЬ ЗАГРОЖУЄ ТОМАТАМ В УКРАЇНІ	8
Грбарчук О.М. Мринський І.М.	
ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ З КОНТРОЛЮ ОБМЕЖЕНО ПОШИРЕНИХ ШКІДНИКІВ	13
Ларченко В.А. Марковська О.Є.	
ПАВУТИННІ КЛІЩІ – НЕБЕЗПЕЧНІ ШКІДНИКИ ВІДКРИТОГО І ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ	16
Мурзак Л.І. Макуха О.В.	
СУНИЧНА НЕМАТОДА ARHELENCHOIDES FRAGARIAE	18
Павлюк Є.О. Макуха О.В.	
ВОВЧОК ГІЛЛЯСТИЙ - НОВА ПРОБЛЕМА ПРИ ВИРОЩУВАННІ ТОМАТІВ	20
Сливар Н.М. Мринський І.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ РІПАКУ ВІД БУР'ЯНІВ В НЕЗРОШУВАНИХ СІВОЗМІНАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	22
Турчин І.О. Минкіна Г.О	
БУР'ЯНИ КУЛЬТУРФІТОЦЕНОЗІВ	25
Шевченко О. А. Минкіна Г. О.	
РОСЛИННИЦТВА ТА МЕХАНІЗАПЦІЇ	27
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	27
Бабич С.А. Іванів М. О.	
ІННОВАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ГЕННІЙ ІНДУСТРІЇ	29
Бабич С.А. Козлова О.П.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	31
Єлькін Д. О. Нікітенко М.П.	
НОВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ MINI - TILL	35
Ковтун Д.М. Іванів М.О.	
ЕКОЛОГІЧНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ХВОРОБАМИ ТА ШКІДНИКАМИ ПРОСА	38
Березан Є. Ю. Нікітенко М.П.	
ОХОРОНА ПРАЦІ У ТЕПЛИЦЯХ	41
Різак М.Ю. Ревтьо О.Я.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН НА	44